

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ו, 2006
מספר השאלון: 220,022105

ה י ס ט ו ר י ה

(לימודי חובה – חלק א)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(10×3)	–	30	נקודות
פרק שני	–	$(25 \times 1) + (10 \times 2)$	–	45	נקודות
פרק שלישי	–	(25×1)	–	25	נקודות
סה"כ	–		–	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: (1) ענה על השאלות, על פי ההנחיות ועל פי מה שלמדת.
(2) קרא את השאלות בעיון, וענה אך ורק על מה שנשאלת.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – יחידת מבוא: 1870-1920 (30 נקודות)

ענה בקצרה על שלוש מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. הצג שינוי אחד שחל באירופה בתחום המדע ושינוי אחד בתחום הטכנולוגיה, והסבר את השפעת אחד מהשינויים שהצגת על החברה או על הכלכלה.
2. הצג את השינויים שחלו בחברה היהודית באירופה בשניים מן התחומים: כלכלה, מעמד משפטי וחוקי, מעמד הקהילה (שינוי אחד בכל תחום).
3. תאר את הפעולות לביסוס השפה העברית, שעשו הציונים בארץ-ישראל בשנים 1880-1914.
4. הסבר שתי עמדות שהיו משותפות לכל היהודים שהצטרפו לתנועה הציונית.
5. במלחמת העולם הראשונה נלחמו מדינות "ההסכמה" נגד מדינות "המרכז". ציין שמות של שתי מדינות מכל אחד מהצדדים הלוחמים, והסבר שני מאפיינים של מלחמה זו.

/המשך בעמוד 3/

**פרק שני – בניין הבית הלאומי היהודי בארץ-ישראל
והיחסים בין יהודים, ערבים ובריטים בין שתי מלחמות העולם
(45 נקודות)**

בפרק זה עליך לענות על שאלות באחת משתי האפשרויות:
אפשרות א' (בעמודים 3-4) **א** אפשרות ב' (בעמודים 5-6).
שים לב: יש לענות על שאלות מאפשרות **אחת** בלבד.

אפשרות א'

ענה על שלוש שאלות:

על אחת משאלות הנושא על שנות ה-20 (שאלות 6-7), ועל שתיים משאלות הגישור על שנות ה-30 (שאלות 8-11).

שאלות נושא: בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-20

ענה על אחת מהשאלות 6-7 (25 נקודות).

בשאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

6. טופס המנדט ובניין הבית הלאומי

א. הצג שלוש התחייבויות של בריטניה בטופס המנדט: התחייבות אחת לעם היהודי,

ושתי התחייבויות לכלל התושבים בארץ-ישראל. (12 נקודות)

ב. תאר את ההתפתחות של הבית הלאומי היהודי בשנות ה-20 בתחום ההתיישבות

(החקלאית והעירונית).

הסבר במה סייעו הנציבים הבריטים להתפתחות זו. (13 נקודות)

7. הוויכוח בין "מחנה הפועלים" לבין "המחנה האזרחי"

א. הסבר מהי דמות "החברה הרצויה" בארץ-ישראל, על פי גישת מחנה הפועלים.

(10 נקודות)

ב. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

"... עד עתה זלזלתם בסוחר, ולא הכרתם כמעט בערכו בתור אחד מבוני הארץ. טעות גסה

טעיתם, והנה בא הזמן לתקן את הטעות. קצת יותר מדי נסחפתם אחרי הסממה של יצירת

עם שכולו איכרים ופועלים ואין אף סוחר אחד בקרבו.

המסחר הוא יסוד כל קדמה כלכלית, כל התפתחות ציבורית ומדינית-חברתית. עליכם

לזכור את הסוחר אחיכם, כי יש ויש לו תפקיד חלוצי, ודווקא בחנותו, דווקא בין לקוחותיו.

בשביל הציונות הוא הוא הגורם, אשר עתה צריכים אנו לקרוא לו לעזרתנו, כי בלעדיו לא

נבנה את המדינה".

(מעובד על פי ז' זיבוטינסקי, **נאומים**, עמ' 61)

הסבר, על פי הקטע, את הביקורת של ז'יבוטינסקי על גישת מחנה הפועלים.

בתשובתך התייחס גם לדברי זיבוטינסקי על מקומו של הסוחר בבניין הבית

הלאומי. (15 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

(שים לב: המשך אפשרות א' בעמוד הבא.)

שאלות גישור: המשך בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-30

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 8-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

8. תאר שני הישגים של היישוב היהודי בתחום הכלכלה א בתחום התרבות והחינוך בשנות ה-30.

9. מה הייתה התיישבות "חומה ומגדל", ומה הייתה מטרתה?

10. הצג שלוש דרכי מאבק של הערבים נגד הבריטים ונגד היהודים בשנים 1936-1939.

11. הצג את עיקרי תכנית החלוקה, שעליה הוחלט בוועדת פיל (1937).

אפשרות ב'

ענה על שלוש שאלות:

על שתיים משאלות המבוא על שנות ה-20 (שאלות 12-15), ועל אחת משאלות הנושא על שנות ה-30 (שאלות 16-17).

שאלות מבוא: בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-20

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 12-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).

12. הצג שני מאפיינים של התארגנות היישוב היהודי בתחום הפוליטי-מוסדי בשנות ה-20.

13. ציין שתי צורות התיישבות חדשות שנוסדו בשנות ה-20, והצג את המאפיינים של אחת מהן.

14. הצג שני צעדים שנקטו הבריטים בעקבות מאורעות תרפ"א (1921).

15. הסבר שני גורמים שסייעו לבניין הבית הלאומי בשנות ה-20.

(שים לב: המשך אפשרות ב' בעמוד הבא.)

שאלות נושא: המשך בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-30

ענה על אחת מהשאלות 16-17 (25 נקודות).
בשאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

16. התפתחות הבית הלאומי בשנות ה-30

- א.** הסבר את הסיבות לעלייה לארץ-ישראל בשנות ה-30. (10 נקודות)
ב. הסבר את הסיבות להתפתחות הכלכלית של היישוב היהודי בשנות ה-30, והבא שתי דוגמאות להתפתחות זו. (15 נקודות)

17. גישות ביישוב היהודי בשאלת התגובה להתקפות הערבים

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שני הסעיפים שאחריו.

"... לצערנו העמוק קרו ביום א' בירושלים מעשי נקם בערבים, אשר הכתימו את כבוד היישוב. אספת הוועד הלאומי מביעה את הסתייגותה החריפה ממעשים אלה, החותרים תחת היסודות המוסריים של היהדות והציונות, הזורעים שנאה בין עמי הארץ הזאת והעלולים להמיט אסון על היישוב והארץ כולה.
האספה תובעת מכל חוגי היישוב להרחיק מלבותיהם מחשבות נקם, כי לא בשפיכת דם נקיים יכופר דם קדושינו השפוך, אלא במאמצים מחודשים לקידום המפעל הציוני בארץ ישראל".

(מעובד מתוך: ספר התעודות של הוועד הלאומי, עמ' 244)

- א.** בקטע מובעת התנגדות של הוועד הלאומי למעשי הנקם שבוצעו בערבים. הסבר, על פי הקטע, את הנימוקים להתנגדות זו. (13 נקודות)
ב. הסבר מהי התגובה הרצויה על התקפות הערבים, לדעת הנהגת היישוב היהודי. היעזר גם בקטע שלפניך. (12 נקודות)

פרק שלישי – ארצות האסלאם והיהודים בהן בין שתי מלחמות העולם

(25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 18-19.

בשאלה שבחרת ענה על שני הסעיפים א-ב.

18. השלטון הקולוניאלי והתמורות בחיי היהודים

- א. הסבר במה הייתה שונה דרך השליטה של צרפת בצפון אפריקה מדרך השליטה של בריטניה במזרח התיכון. (10 נקודות)
- ב. הצג את השינוי שחל במעמד המשפטי של היהודים בצפון אפריקה, בעקבות השלטון הקולוניאלי.
- הסבר מה הייתה ההשפעה של שינוי זה על היהודים, בתחומי הכלכלה והחברה. (15 נקודות)

19. הפעילות הציונית בארצות האסלאם

- א. לפניך קטע ממכתב שכתבו פעילים ציוניים בתוניסיה אל הסוכנות היהודית. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.
- "... מלבד בתי הספר הישנים ללימוד תנ"ך ותלמוד, פתחנו "שיעורי ערב" ללימוד השפה העברית המודרנית, הציונות וידיעת הארץ... רק רצון העלייה לארץ הוא הדוחף את הנוער שלנו לחיים חדשים... התקווה לעלייה לארץ ולחיים יהודיים בארץ הם התריס [מחסום] בפני התרבות המתבוללת האירופאית."
- (מעובד על פי ח', סעדון (עורך), **קהילות ישראל-תוניסיה**, יד יצחק בן-צבי, עמ' 174-175)

- ציין, על פי הקטע, את דרכי הפעולה של הפעילים הציוניים, והסבר את השפעת פעילותם על הנוער היהודי בתוניסיה. (13 נקודות)
- ב. הסבר שני קשיים שהשפיעו על פעילות התנועה הציונית בארצות האסלאם בין שתי מלחמות העולם. (12 נקודות)

ב ה צ ל ח ה !

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט